

**МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра державно-правових дисциплін

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему:

**«ПРАВА ТА СВОБОДИ ІНВАЛІДІВ ЯК ОБ'ЄКТ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОРГАНАМИ
ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ»**

Виконав: студент II курсу

спеціальності 081 Право

Столярчук Богдан Валентинович

Керівник: к.ю.н., доцент Качурінер В.Л.

Рецензент: к.ю.н., доцент Тицька Я.О.

Одеса – 2020 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА – ПРІОРИТЕТНА ОРІЄНТАЦІЯ ДЕРЖАВИ.....	10
1.1. Поняття прав і свобод людини та громадянина, які реалізуються у сфері публічного управління та умови їх забезпечення.....	10
1.2. Адміністративно-правовий статус інвалідів.....	22
РОЗДІЛ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ІНВАЛІДІВ.....	37
2.1. Набуттям статусу інваліда: адміністративно-правове регулювання.....	37
2.2. Головні напрямки забезпечення прав інвалідів як об'єкт адміністративно-правового регулювання.....	47
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ І ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ІНВАЛІДІВ.....	58
3.1. Правове регулювання адміністративної відповідальності органів публічної влади та їх посадових осіб.....	58
3.2. Зарубіжний досвід у сфері забезпечення прав інвалідів та його значення для України.....	70
3.3. Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення прав інвалідів в Україні.....	78
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90

АНОТАЦІЯ

Столярчук Б.В. Права та свободи інвалідів як об'єкт адміністративно-правового захисту органами публічної влади. – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра, спеціальність 081 «Право», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020 рік.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є аналіз прав та свобод інвалідів як об'єкту адміністративно-правового захисту органами публічної влади.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, основної частини, яка включає три розділи, висновків і списку використаних джерел.

У першому розділі розглянуто забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

У другому розділі досліджено актуальні питання адміністративно-правового регулювання забезпечення прав інвалідів.

У третьому розділі проаналізовано напрями реалізації повноважень органів публічної влади України щодо реалізації і захисту прав та свобод інвалідів.

Ключові слова: права інвалідів, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правовий статус інваліда, набуття статусу інваліда, забезпечення прав інвалідів.

ANNOTATION

Stoliarchuk B.V. Rights and freedoms of persons with disabilities as an object of administrative and legal protection by public authorities. – Manuscript.

Master's thesis, 081 "Law", International humanitarian university, Odessa, 2020.

The purpose of the master's thesis is to analyze the rights and freedoms of persons with disabilities as an object of administrative and legal protection by public authorities.

The thesis consists of an introduction, the main part, which includes three sections, conclusions and a list of sources used.

The first section deals with the protection of human and citizen's rights and freedoms.

The second section explores the topical issues of administrative and legal regulation of ensuring the rights of persons with disabilities.

In the third section the directions of realization of powers of public authorities of Ukraine on realization and protection of rights and freedoms of persons with disabilities are analyzed.

Keywords: rights of persons with disabilities, administrative and legal regulation, administrative and legal status of disabled person, acquisition of status of disabled person, provision of rights of disabled persons.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В. Б. Принцип верховенства права і реформа українського адміністративного права. *Адвокат*. 2000. № 2. С. 5-8.
2. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні. К., 1997. 48 с.
3. Авер'янов В.Б., Андрійко О.Ф. Виконавча влада і державний контроль. К, 1999. 48 с.
4. Авер'янов В.Б., Крупчан О.Д. Виконавча влада : конституційні засади і шляхи реформування. Х., 1998. 40 с.
5. Аверьянов В.Б. Аппарат государственного управления : содержание деятельности и организационные структуры. К., 1990. 145 с.
6. Аверьянов В.Б. Организация государственного управления, структурно-функциональный аспект. К., 1985. 146 с.
7. Адміністративне право : підручник / за заг. ред.: Ю.П. Битяк, В.М. Гращук, В.В. Зуй. 2ге вид., переробл. та допов. Харків : Право, 2012. 656 с.
8. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / редкол.: В. Б. Авер'янов та ін. Київ : Юрид. думка, 2007. Т. 1: Загальна частина. 592 с.
9. Адміністративне право. Загальна частина : навч. посіб. / за заг. ред.: Ю. П. Битяк, В. В. Зуй. Харків : Одіссей, 2011. 240 с.
10. Адміністративно-деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / автор упорядник О.А. Банчук. К. : Книги для бізнесу, 2007. 912 с.
11. Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина : навч. посіб. Київ : Центр учбов. літ., 2011. 216 с.
12. Андрійко О.Ф. Державний контроль : теорія і практика. Наукова доповідь. К., 1999. 24 с.
13. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні. К., 1999. 48 с.
14. Банах С.В. Функції омбудсмана в системі функцій національних правозахисних установ. *Ученые записки Таврического национального*

университета ім. В. І. Вернадського. Серія: Юридическі науки. Симферополь, 2014. Т. 27, № 3. С. 26-31.

15. Бандурка А.М., Тищенко Н.М. Административный процесс. Харьков : Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2001. 290 с.

16. Бахрах Д. Н. Административное право России : учеб. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Эксмо, 2006. 528 с.

17. Бахрах Д.Н. Административное право России. М. : НОРМА, 2000. 640 с.

18. Битяк Ю.П. Адміністративне право (Загальна частина). Х., 1997.137 с.

19. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні : організаційно–правові засади : монографія. Х. : Право, 2005. 304 с.

20. Бойко І.В. Роль адміністративного права у формуванні правового статусу людини і громадянина. *Вісник Національної Академії правових наук України* : зб. наук. пр. Харків, 2013. № 2. С. 157-164.

21. Бондар Н. О. Обґрунтування вибору критеріїв для оцінки ефективності соціального захисту інвалідів. *Соціальна економіка*. 2012. № 4. С. 156-163.

22. Бородін І.Л. Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07; Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2004. 38 с.

23. Бояринцева М.А. Адміністративно-правовий статус громадянина України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2005. 20 с.

24. Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для мало мобільних груп населення : ДБНВ.2.2-17:2006. Міністерство будівництва, архітектури та житлово- комунального господарства України. К., 2006. 17 с.

25. Васецький В.Ю. Доктрина прав людини в романо-германській правовій системі : Дис....канд.юрид.наук : 12.00.01. К., 2005. 200 с.

26. Висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань регулювання містобудівної діяльності»

(реєстр. № 11252 від 25.09.2012 р.). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50535.

27. Витрук Н.В. Основы теории правового положения личности в социалистическом обществе. М. : Изд-во «Наука», 1979. 229 с.

28. Вострих О.Ю., Дульнєва Н.В., Марінцова С. Г. Як перетворити обмежені можливості на рівність та доступність. Зобов'язання держави перед людьми. Вид. 3-тє, допов. Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2014. 192 с.

29. Всемирная программа действий в отношении инвалидов от 3 декабря 1982 г. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_427/page.

30. Габричидзе Б.Н., Чернявский А.Г. Административное право. М. : ТК Велби, 2002. 480 с.

31. Гавриленко Д.А., Мах И.И. Административное право Республики Беларусь : курс лекций. Минск : Дикта, 2004. 416 с.

32. Галицький О.М., Гришова Р.В. Світовий досвід реалізації державної політики підтримки осіб з інвалідністю та його імплементація в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 6. С. 122-127.

33. Гладун З. Поняття і зміст державного управління: адміністративно-правовий аналіз. Л. : УАДУ при Президентові України, 1996. 21 с.

34. Голосніченко І.П. Адміністративне право України (основні категорії і поняття). К, 1998. 108 с.

35. Горова О. Правове становище інвалідів. *Юридична Україна*. 2006. № 9. С. 4-7.

36. Декларация о правах инвалидов от 9 декабря 1975 г. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_117.

37. Державна служба зайнятості. URL: [http:// www.dcz.gov.ua/control/uk/index](http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index).

38. Деякі питання встановлення лікарсько-консультативними комісіями інвалідності дітям : постанова Каб. Міністрів України від 21 листоп. 2013 р. № 917. *Офіційний вісник України*. 2013. № 100. Ст. 3666.

39. Додин Е.В. Административная деликтология. Курс лекцій. Одесса, 1997. 115 с.
40. Додіна Е.Е. Адміністративно-правовий статус громадських організацій в Україні : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. О., 2001. 176 с.
41. Європейська соціальна хартія від 18 жовт. 1961 р. № ETS № 35. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_300/
42. Заворотченко Т. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні : монографія. Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2007. 256 с.
43. Загальна декларація прав людини : декларація Організації Об'єднаних Націй від 10 груд. 1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
44. Иваненко В.А., Иваненко В.С. Социальные права человека и социальные обязанности государства: международные и конституционные правовые аспекты. СПб. : Юрид. центр Пресс, 2003. 404 с.
45. Калюжний Р.А., Комзюк А.Т., Погрібний О.О. та ін. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково -практичний коментар. 2-ге вид. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 655 с.
46. Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Дод. до № 50. Ст. 375.
47. Кодекс України про адміністративні правопорушення станом на 2 квітня 2012 р. : Науково-практичний коментар / Н. П. Бортник, К. І. Беляков, С. В. Петков, О. І. Остапенко, В. О. Шамрай [та ін.]. К. : Центр учбової літератури, 2012. 1246 с.
48. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

49. Колпаков В. Кодекс України про адміністративні правопорушення : пошук нової парадигми. *Право України*. 2004. № 7. С. 85-89.
50. Комаров Н.М., Левін Р.Я., Вакуленко О.В. Інвалідність як соціальна проблема сучасного українського суспільства. *Український соціум*. 2003. № 1. С. 38-45.
51. Комаров С.А. Общая теория государства и права : учеб. 4-е изд., перераб. и доп. М. : Юрайт, 1998. 416 с. URL: <http://pravouch.com/page/otgp/ist/ist-16--idz-ax309.html>
52. Комзюк А.Т. Адміністративний примус в правоохоронній діяльності міліції в Україні : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Х., 2004. 408 с.
53. Конвенція про права осіб з інвалідністю : від 13 груд. 2006 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 17. Ст. 799.
54. Конвенція про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів від 20 черв. 1983 р. № 159. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993_065.
55. Конституція України : прийнята на п'ятій сес. Верхов. Ради України 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
56. Корнієнко С. Сутність та пріоритетні напрями державної політики України в сфері соціального захисту дітей-інвалідів на сучасному етапі. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2011. № 2. С. 275-283.
57. Кучинский В.А. Личность. Свобода. Право. М. : Изд-во «Наука», 1978.
58. Лазур Я.В. Сутність та поняття прав і свобод громадян, які реалізуються у сфері публічного управління. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 38-42.
59. Линник Т.В. Реформування інституту державної служби в Україні : адміністративно-правовий аспект : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2011. 207 с.

60. Лукашевич М.П., Пузіков Д.О. Критерії ефективності працевлаштування інвалідів. *Актуальні проблеми професійної самореалізації осіб з особливими потребами на ринку праці* : матеріали кругл. столу, Київ, 12 груд. 2007 р. Київ, 2008. С. 29-38.

61. Марцеляк О. Статус і функціонування регіональних представницьких омбудсманів: світовий досвід. *Правознавець : електрон. б-ка юрид. літ.* URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/1336/%CC#chapter>.

62. Мельник Р.С. Забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу, не пов'язаних з відповідальністю : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. Х., 2002. 211 с.

63. Миськів Л.І. Правові проблеми інклюзивної освіти в Україні : монографія. Харків : НікаНова, 2014. 456 с. С. 298.

64. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.

65. Міжнародний документ № R (92). Рекомендації Кабінету Міністрів Ради Європи державам-членам «Про послідовну політику стосовно інвалідів» від 09.04.1992 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_128.

66. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні прав від 16 груд. 1966 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

67. Мурована І. Роль та місце Уповноваженого Верховної Ради в механізмі забезпечення прав людини в Україні. *Тенденції та інновації юридичної науки* : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Тернопіль, 2014. С. 19-21.

68. Мурована І.Я., Гриньків О.О. Права людини: основи теорії та практики. *Молодий вчений*. 2014. № 10. С. 62-65.

69. Мучник А.Г. Филоофия достоинства, свободы и прав человека. Київ : Ин-т демократии и прав человека, Парламент. изд-во, 2009. 672 с.

70. Настюк В.Я. Адміністративно-правові проблеми законодавчого регулювання митної справ в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право ; інформаційне право». Х., 2005. 36 с.

71. Нерсисянц П.М. Права человека в истории политической и правовой мысли (от древности до декларации 1789 г.). *Права человека в истории человечества и в современном мире* : Материалы конференции, 1988 г. / Отв. ред. Е.А. Лукашева. М. : АН СССР. Институт государства и права, 1989. 147 с.

72. Овсянко Д.М. Административное право : Учебное пособие. Изд. 3-е, перераб и дополн. М. : Юристъ, 2000. 468 с.

73. Олефір В.І. Освіта і охорона здоров'я: адміністративно-правове забезпечення державного управління галузями : навч. посіб. Київ : Леся, 2013. 160 с.

74. Паровишник О. В. Адміністративно-правовий статус інваліда. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. № 27, т. 2. С. 169–173.

75. Паровишник О.В. До питання Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю. *Право і суспільство*. 2015. № 3. С. 128-132.

76. Пасічніченко С.В. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту інвалідів. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 3. С. 102-105.

77. Петрусевич В.І. Адміністративно-правове регулювання зайнятості інвалідів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2012. 18 с.

78. Петков С.В. Теорія адміністративного права : навч. посіб. К. : КНТ, 2014. 304 с.

79. Питання медико-соціальної експертизи : постанова Каб. Міністрів України : від 03 груд. 2009 р. № 1317. *Офіційний вісник України*. 2009. № 95. Ст. 3265.

80. Погорілко В.Ф. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні : проблеми теорії і практики. К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 354 с.

81. Понамарьова О.П. Становище осіб з обмеженими можливостями як вид правового статусу особи. *Цінності сучасного конституціоналізму. V Тодиківські читання* : зб. тез наук. доп. і повідомл. міжнар. наук. конф. молодих учених, аспірантів і студентів (28–29 верес. 2012 р.). Харків, 2012. С. 222–223.

82. Попов Л.Л., Мигачев Ю.И., Тихомиров С.В. Административное право России : учеб. / отв. ред. Л. Л. Попов. М. : ТК Велби : Проспект, 2006. 688 с.

83. Попов Л.Л., Студеникина М.С. Административное право / под ред.: Л. Л. Попов. М. : Норма, 2008. 992 с.

84. Права людини в Україні – 2012. Доповідь правозахисних організацій. / за ред. Є.Ю. Захарова. Х. : Права людини, 2013. 560 с.

85. Правові основи адміністративної відповідальності за порушення державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів : монографія. Дніпропетровськ, 2012. 191 с.

86. Працевлаштування та зайнятість людей із інвалідністю: довід. для роботодавців / упоряд.: Т. В. Семигіна, О. Л. Іванова. Київ : Паперовий Змій – ОПТ, 2010. 140 с.

87. Про благоустрій населених пунктів : Закон України 06.09.2005 № 2807-IV К. CD-вид-во «Інфодиск», 2008.

88. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 20 листопада 2012 року № 5496- VI. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 1. Ст. 4.

89. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 лип. 2001 р. № 2628-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 49. Ст. 259

90. Про загальну середню освіту : Закон України від 13 трав. 1999 р. № 651-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 999. № 28. Ст. 230.

91. Про затвердження Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2012 р. № 706.

92. Про затвердження форм первинної облікової документації, що використовується в медико-соціальних експертних комісіях : наказ М-ва охорони здоров'я України від 03 лип. 2012 р. № 577. *Офіційний вісник України*. 2012. № 77. Ст. 3135.

93. Про Митний тариф України : Закон України від 19 вересня 2013 року № 584- VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.

94. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : Закон України від 21 берез. 1991 р. № 875-ХІІ. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 21. Ст. 252.

95. Про охорону праці : Закон України від 14 жовт. 1992 р. № 2694-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668.

96. Про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності : положення затв. постановою Каб. Міністрів України від 03 груд. 2009 р. № 1317. *Офіційний вісник України*. 2009. № 95. Ст. 3265.

97. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України від 06 жовт. 2005 р. № 2961-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 2. Ст. 36.

98. Про Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю : Указ Президента України від 01 груд. 2014 р. № 902/2014. *Офіційний вісник Президента України*. 2014. № 47. Ст. 2023.

99. Проблемы общей теории права : Учебник для вузов / Под общ. ред. В.С. Нерсесянца. М. : НОРМА, 2001. 832 с.

100. Рабінович П.М. Права людини і громадянина в Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень). Х. : Право, 1997. 63 с.

101. Рабінович П.М. Права людини та їх юридичне забезпечення : Навчальний посібник. К., 1992. 154 с.

102. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина : навч. посіб. Київ : Атіка, 2004. 464 с.

103. Роз'яснення Державної архітектурно-будівельної інспекції від 05.06.2009 р. № 22/4–3207. URL: <http://www.apteka.ua/article/36353>.

104. Россинский Б.В., Стариков Ю.Н. Административное право : учеб. 4-е изд., пересмотр. и доп. М. : Норма : Инфра-М, 2010. 928 с.
105. Соболев С.Ю. Діяльність органів публічної влади щодо реалізації і захисту прав та свобод інвалідів: адміністративно-правова теорія та практика : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2015. 546 с.
106. Соболев С.Ю. Заходи запобігання проступкам у сфері медичного обслуговування. *Правові та економічні передумови участі суб'єктів публічного права в приватних відносинах: загальнодержавні та регіональні аспекти* : збірник наукових праць за матер. Міжнародної науково-практичної конференції, 09-10 грудня 2011 року. К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2011. С. 180-183.
107. Соболев С.Ю. Правові гарантії забезпечення соціальної адаптованості осіб з інвалідністю в Україні. *Держава і право* : зб. наук. пр. Київ, 2013. Вип. 60. С. 202–208.
108. Соболев С.Ю., Горлов Є.В. Органи державної влади як суб'єкти запобігання правопорушенням у сфері господарських відносин. *Напрями удосконалення протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності* : збірник наукових праць за матер. Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 листопада 2010 року. К. : Алерта, 2010. С. 394-397.
109. Старцев О.В. Адміністративно-правове регулювання відповідальності посадових осіб органів виконавчої влади : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. К., 2003. 220 с.
110. Теория государства и права : Курс лекций / под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. М. : Юристъ, 1997. 672 с.
111. Тищенко Н.М. Адміністративно-процесуальний статус громадянина України: проблеми теорії і шляхи удосконалення. Харків : Право, 1998. 268 с.
112. Халфина Р.О. Общее учение о правоотношении. М. : Юридическая литература, 1974. 352 с.

113. Харитоновна О.І. Адміністративно-правові відносини : концептуальні засади та правова природа : Дис....докт. юрид. Наук : 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. О., 2004. 435 с.

114. Христинченко Н.П. Застосування адміністративної відповідальності до посадових осіб. *Форум права*. 2011. № 2. С. 933–938. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11xnpdpo.pdf>.

115. Чічань М.В. Міжнародно-правові стандарти у сфері соціального захисту інвалідів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 1. Т. 3. С. 259-263.

116. Чічань М.В. Щодо правового регулювання соціального захисту інвалідів в Україні. *Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми* : матеріали IV Міжнар. наук.практ. конф. (Харків, 5–6 жовт. 2012 р.). Харків, 2012. С. 442-445.

117. Шапіро В.С. Конституційні засади адміністративно-правового статусу громадянина України. *Цінності сучасного конституціоналізму. V Тодиківські читання* : зб. тез наук. доп. і повідомл. міжнар. наук. конф. молодих учених, аспірантів і студентів (28-29 верес. 2012 р.). Харків, 2012. С. 241-242.

118. Швецов В.С. Права человека и государство в Российской Федерации. М. : Профобразование, 2002. 438 с.

119. Якимов Ю.Я. Статус субъекта административной юрисдикции и проблемы его реализации : монография. М. : Проспект, 1999. 200 с.

120. Mutual Information System on Social Protection of European. URL: <http://ec.europa.eu/socia>.